

CZ

OLOMOUC

Česká republika

32,1m

NEJVYŠŠÍ BAROKNÍ SOUSOŠÍ VE STŘEDNÍ EVROPĚ

Sloup Nejsvětější Trojice

PAMÁTKA ZAPSANÁ NA SEZNAM SVĚTOVÉHO
DĚDICTVÍ UNESCO OD ROKU 2000

Sloup Nejsvětější Trojice na Horním náměstí představuje unikátní dílo vrcholného baroka, které bylo v Olomouci obdobím výjimečného stavebního a uměleckého rozvoje. Nestál by, nebýt vize místního stavebního podnikatele a kameníka **Václava Rendera**. Jeho kamenická dílna patřila k největším na Moravě. Render vlastnil císařské privilegium, které jej opravňovalo uskutečňovat práce podle vlastních návrhů v celé monarchii.

V Olomouci nese jeho rukopis řada významných památek, včetně některých kašen, oltáře svatě Pavlína v kostele svatého Mořice nebo portálu v kostele Panny Marie Sněžné.

Sloup Nejsvětější Trojice

Čestný sloup Nejsvětější Trojice, který si svou jedinečností v roce 2000 vysloužil zapsání mezi památky na Seznam světového dědictví UNESCO, je jedinečnou perlou Olomouce. Po staletí uchvacuje kolemjdoucí nejen svou krásou a rozmanitostí sochařské výzdoby, ale i precizností provedení, svými rozměry i duchovním poselstvím.

Byť ve městě ještě v roce 1715 doznívala velká morová epidemie, v hlavě Václava Rendra už zrál sen o nevšedním monumentu. V té době se sice angažoval na vybudování morového sloupu na Dolním náměstí, ale představa budoucí ozdoby sousedního Horního náměstí mu nedala spát. Na počátku roku 1716 poslal radním dopis se svým plánem. Návrh olomoučtí konšelé schválili. Render brzy doložil model sloupu, rozpočet i další potřebnou dokumentaci. O jeho nadšení pro vybudování trojičního sloupu, které přišlo na 11 tisíc zlatých, svědčí, že jej začal platit z vlastních financí.

Víte, že:

- Kvůli stavbě sloupu bylo třeba o kus dál přemístit Herkulovu kašnu, stojící v té době na místě vybraném pro stavbu.
- Stavba probíhala po dobu 37 let, v letech 1717 až 1754.

Dokončení vytouženého sloupu se Render nedožil. Zemřel roku 1733 ve čtyřiašedesáti letech svobodný a bezdětný. Muž, který natolik ovlivnil podobu svého rodného města, je pohřbený v kostele svatého Mořice. Své životní dílo dobudoval do výšky prvního patra. Dokončena byla kaple a část sochařské výzdoby. Jeho pozůstalost byla použita na další stavební práce. Po Renderově smrti řadu let nedokončený kamenný kolos v centru města budil nespokojenost měšťanů. Olomoučtí radní proto roku 1744 rozhodli o dostavbě.

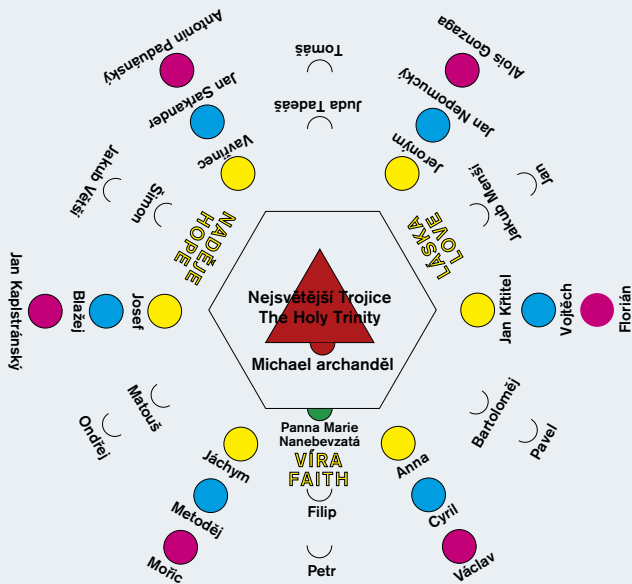
9. září 1754 sloup slavnostně posvětil olomoucký biskup a kardinál Troyer za účasti císařského manželského páru Marie Terezie a Františka Lotrinského.

Upomínkou na tuto událost je nad vchodem do kaple umístěná pamětní deska. Protože se na stavbě i výzdobě sousoší podíleli výhradně místní řemeslníci a umělci, je i určitým vyjádřením lokálního vlastenectví. Pro Václava Rendra znamenala zhmotněný sen i oslavu křesťanské víry.

Víte, že:

- Jakmile se práce v roce 1753 chýlily ke konci, olomoucký malíř Ludvík Ignác Müller zakonzervoval horkým olejem a natřel bílou barvou imitující mramor všechny kamenné části sloupu i sochařskou výzdobu. Původní barevné vyznění sloupu se tedy lišilo od toho současného.

Dvaatřicet metrů vysoký sloup zdobí ve třech patrech

- 18 soch světců
- 12 figur světloňošť
- 12 reliéfů s polopostavami apoštolů.

Ve střední části sloupu je k vidění **pozlacené měděné sousoší Nanebevzetí Panny Marie** a na vrcholu zlatě zářící **sousoší Nejsvětější Trojice: Otce, Syna a Ducha svatého** a také **svatý Michael archanděl** s plamenným mečem. Na sloupu lze spatřit i akt **Nanebevzetí Panny Marie**, kterou vynáší do nebes dva andělíčky, jakožto pomyslný předěl mezi nebeskou a pozemskou sférou.

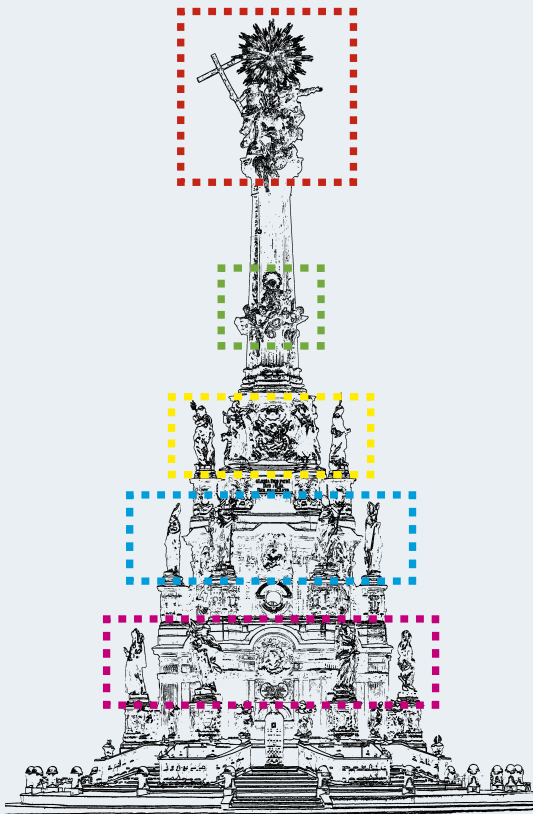
Samotná stavba má podobu šestibokého trojetážového kónického hranolu, sestaveného z kamenných kvádrů. Kruhový půdorys sloupu vytváří tvar betlémské hvězdy. Čestný sloup Nejsvětější Trojice je ve střední Evropě vůbec největším seskupením barokních soch v rámci jedné skulptury. Současně se jedná o největší seskupení barokních soch na světě, zdobících kapli zvenčí.

Umělecké dílo ve svých útrobách ukrývá **malou vnitřní kruhovou kapli**. V ní se v minulosti konaly bohoslužby. Díky zvláštní konstrukci oken a akustice uvnitř si kázání mohli poslechnout lidé na velké části Horního náměstí. Pod jednou z desek kaple se na podlaze nachází otvor, ústící do chodby olomouckého podzemí.

Víte, že:

- Do malého prostoru kaple se při kázáních vešel jen kněz. Věřící stáli venku a hlas kněze slyšeli z akustických otvorů.

Morové sloupy

se v Evropě začaly stavět na počátku 17. století. Vzorem byl sloup na náměstí Santa Maria Maggiore v Římě z roku 1614. Olomoucký monument z pískovce se řadí k posledním příkladům této módní vlny. I on měl ovšem hned čtyři roky po vysvěcení namále.

Při obléhání Olomouce pruskou armádou jej vojáci několikrát zasáhli dělovými koulemi. Olomoučtí občané se vydali v procesí žádat pruského generála, aby Prusové už na monument nestříleli. Generál James Keith jim vyhověl. Ohrožení připomíná **pozlacená dělová koule**, umístěná nad skupinou Nanebevzetí Panny Marie ze zlaceného měděného plechu.

Že je Čestný sloup Nejsvětější Trojice díky všem svým parametrům skutečným skvostem barokní architektury ve druhé největší tuzemské památkové rezervaci v ČR, už dokládá jen jeho poloha na olomouckém Horním náměstí.

Stojí jen kousek od **goticko-renesanční radnice se 76metrovou věží a s orlojem**.

První zmínka o ní pochází už z roku 1378. Původní orloj z 15. století přetvořil v 50. letech 20. století v duchu socialistického realismu olomoucký rodák Karel Svolinský.

Centrum města se pyšní i **souborem barokních kašen**, z nichž některé leží poblíž trojičního sloupu. Merkurovu, Caesarovu, Neptunovu, Herkulovu a Jupiterovu kašnu najdeme na Horním a Dolním náměstí. Sem se řadí i kašna Tritonů na náměstí Republiky. K nim přibyla v roce 2002 Arionova kašna od olomouckého rodáka sochaře Ivana Theimera.

Nejvýznamnější památky

1 Sloup Nejsvětější Trojice	11 Herkulova kašna
2 Radnice s orlojem	12 Merkurova kašna
3 Románský biskupský palác	13 Neptunova kašna
4 Katedrála sv. Václava	14 Jupiterova kašna
5 Chrám sv. Mořice	15 Kašna Tritonů
6 Arcibiskupský palác	16 Arionova kašna
7 Chrám Panny Marie Sněžné	17 Jezuitský konvikt
8 Chrám sv. Michala	18 Tereziánská brána
9 Kaple sv. Jana Sarkandra	19 Tereziánská zbrojnice
10 Caesarova kašna	20 Kapucínský kostel
	21 Mariánský morový sloup

22 Hauenschildův palác

- 23 Korunní pevnůstka
24 Dominikánský kostel
25 Vila Primavesi

Kultura

- 1 Moravské divadlo
2 Moravská filharmonie
3 Divadlo na Šantovce
4 Arcidiecézní muzeum
5 Muzeum moderního umění

6 Vlastivědné muzeum

- 7 Galerie města Olomouce
8 Pevnost poznání

Volný čas

- 1 Výstaviště Flora Olomouc
2 Plavecký bazén
3 Andrův stadion
4 Zimní stadion
5 Centrum Semafor

V průběhu letní sezony je možné **navštívit kapli ve Sloupu Nejsvětější Trojice** v rámci projektu „Olomoucké kostely s průvodcem“.

Informace o prohlídkách naleznete v informačním centru v podloubí radnice.

Informační centrum Olomouc

Horní náměstí, podloubí radnice

779 11 Olomouc, Česká republika

tel.: (+420) 585 513 385, 392

e-mail: infocentrum@olomouc.eu

Olomouc Tourism

[olomouc_city](https://www.instagram.com/olomouc_city)

www.tourism.olomouc.eu

ISBN - 978-80-87602-85-0

Vydalo statutární město Olomouc, 2020

1. vydání

Foto: archiv města Olomouce, m-ARK

Grafika a tisk: m-ARK Marketing a reklama s.r.o.

Všechny údaje jsou i přes důsledné zpracování bez záruky.

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

World
Heritage

MINISTRY OF CULTURE
CZECH REPUBLIC

Projekt byl realizován s finanční
podporou Ministerstva kultury